

ਤਕਲੀਫ਼ਦੇਹ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਜਾਂ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਹ ?

ਬਾਈਬਲ ਪਾਠ #17

- VI. ਤੀਜੇ ਪਸਾਹ ਤੋਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਬੈਤਅਨੀਆ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤਕ।¹
- ੳ. ਤੀਜਾ ਪਸਾਹ (ਵੇਖੋ ਯੂਹੰਨਾ 6:4; 7:1)।
- ਅ. ਰੀਤ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਣਾ (ਮੱਤੀ 15: 1-20; ਮਰਕੁਸ 7: 1-23)।
- ੲ. ਹੇਰੋਦੇਸ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣਾ (ਮੱਤੀ 15:21; ਮਰਕੁਸ 7:24)।
- ਸ. ਫ਼ੀਨੀਕੇ (ਜਾਂ ਕਨਾਨੀ ਕੌਮ) ਦੀ ਔਰਤ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨਾ (ਮੱਤੀ 15:22-28; ਮਰਕੁਸ 7:25-30)।
- ਹ. ਹੇਰੋਦੇਸ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ (ਮੱਤੀ 15:29; ਮਰਕੁਸ 7:31)।
- ਕ. ਇਕ ਗੁੰਗੇ ਸਣੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨਾ (ਮੱਤੀ 15:30, 31; ਮਰਕੁਸ 7:32-37)।
- ਖ. ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣਾ (ਮੱਤੀ 15:32-39; ਮਰਕੁਸ 8:1-9)।

ਜਾਣ ਪਛਾਣ

ਮੈਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਜਿੱਠਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ, ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਸਾਲ ਭਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾਂ ਸਮਾਂ ਲਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਸਮਾਂ ਸਾਰਨੀ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਣ ਤੇ ਮੈਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ।

ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਚਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੈਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਕਈ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਦੇ ਕੰਮ ਤੇ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਇਹੀ ਆਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸਾਰਨੀ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਲਈ ਸਮਾਂ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਫਲ ਲਿਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਮੈਂ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸਾਰਨੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਣ ਤੇ ਘਬਰਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਅਦ ‘ਉਹਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਪਿਛਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਗਏ ਅਤੇ ਮੁੜ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਚੱਲੇ’ (ਯੂਹੰਨਾ 6:66; KJV)। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ, ਮਸੀਹ ਨੇ ਉਸ ਵਕਤ ਲਈ, ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਸੀ, ਬਾਰਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਗਲੀਲ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੱਕਲਦਿਆਂ ਵੇਖੋਗੇ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਣ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ

ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਰਣ ਆਪਣੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਨਾ ਵੀ ਸੀ। ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਉਸ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਂਦੀ ਰਹੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸਤ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਰਹੇ। ਇਹ ਪਾਠ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਕਲੀਫ਼ਦੇਹ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਰ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ।

ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ

(ਮੱਤੀ 15:1-20; ਮਰਕੁਸ 7:1-23; ਵੇਥੋ ਯੂਹੰਨਾ 6:4; 7:1)

ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸਦਿਆਂ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ‘‘ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਪਸਾਹ ਨਾਮਕ ਤਿਓਹਾਰ ਨੇੜੇ ਸੀ’’ (ਯੂਹੰਨਾ 6:4)। ਜੇ ਯੂਹੰਨਾ 5:1 ਵਾਲਾ ‘‘ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਤਿਓਹਾਰ’’ ਪਸਾਹ ਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ 6:4 ਵਾਲਾ ਪਸਾਹ ਯੂਹੰਨਾ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਤੀਜਾ ਪਸਾਹ ਹੈ।

ਕਈ ਲੇਖਕ (ਸ਼ਾਇਦ ਬਹੁਤੇ) ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਯੂਹੰਨਾ 7:1 ਕਰਕੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਇਹਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਯਿਸੂ ਗਲੀਲ ਵਿਚ ਫਿਰਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਚ ਫਿਰਨਾ ਨਾ ਚਾਹਿਆ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਯਹੂਦੀ ਉਹ ਦੇ ਮਾਰ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਮਗਰ ਪਏ ਸਨ’’ ਯਿਸੂ ਨੇ ਯੂਹੰਨਾ 6:4 ਵਾਲੇ ਪਸਾਹ ਵਿਚ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਜੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਸ ਤਿਓਹਾਰ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਗਿਆ² ਤਾਂ ਉਹ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗਿਆ³ (ਯੂਹੰਨਾ 7:10 ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ)। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਉਸ ਪਸਾਹ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਸਾਡੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਲੜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਯੂਹੰਨਾ 6:4 ਵਿਚ ਪਸਾਹ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਮਸੀਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਸ ਪਸਾਹ ਦੇ ਛੇ ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਮਹਾਨ ਗਲੀਲੀ ਸੇਵਕਾਈ⁴ ਦਾ ਆਖਰੀ ਚਰਣ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਜਾਣ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਕ ਤਕਲੀਫ਼ਦੇਹ ਰੁਕਾਵਟ

ਇਸ ਪਾਠ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਗਲੀਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸਦੂਕੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਦਲ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਤੋਂ ਆਇਆ।⁵ ਉਹ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਝਿਜਕੇ। ਮਰਕੁਸ 7:1 ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ‘‘ਉਹ ਦੇ ਕੋਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ।’’ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੀੜ ਵਿੱਚੋਂ ਰਸਤਾ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਵਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੱਭਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਚੇਲੇ ਬਿਨਾਂ ਹੱਥ ਧੋਤੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪੁਰਾਣੀ ਰੀਤ ਨੂੰ ਤੋੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਫ਼ਰੀਸੀ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੀਤਾਂ ਨੂੰ ਮੂਸਾ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨਣੇ ਸਨ।

ਇਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਰ

ਮਸੀਹ ਨੇ ਤਕਲੀਫ਼ਦੇਹ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਰੀਤਾਂ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਬਕ ਸਿਆਉਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਦਲ ਕੇ ਇਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਰ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਰਹਿਤ ਰੀਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਠੋਰ ਚਿਤਾਵਨੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਰੀਤਾਂ ‘‘ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ’’ ਹੈ (ਮਰਕੁਸ 7:7) ਨਾ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ। ਉਸ ਨੇ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਤੇ ‘‘ਆਪਣੀ ਰੀਤ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ

ਹੁਕਮ' (ਮੱਤੀ 15:3) ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਪੁਰਾਣੀ ਰੀਤ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਕੇ ਸਮਝਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਧਨ ਨੂੰ 'ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਭੇਂਟ' ਕਰਨ (ਵੇਖੋ ਮਰਕੁਸ 7:11; ਮੱਤੀ 15:5) ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲੋੜਵੰਦ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਇਕ ਕਹਿਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ ਕਿ 'ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਧਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।'⁶

ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਭੀੜ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੱਥ ਧੋਣ ਦੀ ਰੀਤ ਪੁਰਾਣੀ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਤਾਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਰਥ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, 'ਜੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, [ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ] ਬਲਕਿ ਜੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿੱਕਲਦਾ ਹੈ ਸੋਈ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ' (ਮੱਤੀ 15:11)। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝੋ ਕਿ ਮੁੱਦਾ ਸਾਫ਼ ਸਫ਼ਾਈ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸੁੱਧਤਾ ਦਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਨੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਸੀਹ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ:

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਭਈ ਸਭ ਕੁਝ ਜੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸੋ ਢਿੱਡ ਵਿਚ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਸੇਦਖਾਨੇ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿੱਕਲਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਦਿਲ ਵਿੱਚੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਏਹੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਬੁਰੇ ਖਿਆਲ, ਖੁਨ, ਜ਼ਨਾਹਕਾਰੀਆਂ, ਹਰਾਮਕਾਰੀਆਂ, ਚੋਰੀਆਂ, ਝੂਠੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ, ਕੁਫ਼ਰ ਦਿਲ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੱਕਲਦੇ ਹਨ। ਏਹੇ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਅਣਧੋਤੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ (ਮੱਤੀ 15:17-20)।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ, ਜਦ ਯਿਸੂ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨਾਲ ਇਕੱਲਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਕੀਤਾ।⁷ ਉਸ ਨੇ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਉਸ ਜੰਗਲੀ ਬੂਟੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਪੁੱਟ ਸੁੱਟੇਗਾ (ਮੱਤੀ 15:13)। ਉਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹੇ ਰਹਿਬਰ ਕਿਹਾ ਜੋ ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ (ਅੱਖਾਂ ਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲਿਆਂ⁸) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ।⁹ ਇਹ ਸਬਕ, ਰੁਕਾਵਟ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਸਬਕ ਜ਼ਰੂਰ ਸਨ।

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਆਲੋਚਨਾ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਲੋਚਨਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੁਝ ਬਣਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋ: ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਤੁਸੀਂ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਈ ਲੋਕ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜਿਵੇਂ ਮਸੀਹ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਜਦ ਆਲੋਚਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਖੋ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਚਿਆਈ ਹੈ (ਮੇਰੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸਚਿਆਈ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ)। ਫਿਰ, ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਕਿ ਉਹ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਭਲਿਆਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਖਿਰ ਵਿਚ, ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਲਗਨ ਨਾਲ ਜੁੱਟ ਜਾਓ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਤਕਲੀਫ਼ਦੇਹ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਰ ਵਿਚ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਇਕ ਫ਼ਰਿਆਦ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ (ਮੱਤੀ 15:21-28; ਮਰਕੁਸ 7:24-30)

ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦਾ ਸਾਮਰਾਜ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਯਿਸੂ ‘‘ਉੱਥੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਸੂਰ ਅਤੇ ਸੈਦਾ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਗਿਆ’’ (ਮੱਤੀ 15:21)। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਣ ਸ਼ਾਇਦ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਮਸੀਹ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਬਾਰਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਨਾਲ ਇਕੱਲਿਆਂ ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਾਰਨਾ ਸੀ।¹⁰ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਵਧਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨਾਲ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦਿਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰੇ, ਜਦ ਉਸ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ ਸੀ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਯਿਸੂ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੈਰ ਰੱਖਣਾ ਸੀ। ਸੂਰ ਅਤੇ ਸੈਦਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਫ਼ੀਨੀਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਕੰਢੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਨ।¹¹ ਫ਼ੀਨੀਕੇ ਗਲੀਲ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਭੂ-ਮੱਧ ਸਾਗਰ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਕੰਢੇ ਤੇ ਇਕ ਤੰਗ ਪੱਟੀ ਸੀ। ਮਸੀਹ ਦੇ ਵਕਤ ਇਹ ਇਹ ਸੂਰੀਆ ਦੀ ਰੋਮੀ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਭਾਗ ਸੀ।

ਇਕ ਤਕਲੀਫ਼ਦੇਹ ਰੁਕਾਵਟ

‘‘ਸੂਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ’’ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਯਿਸੂ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ‘‘ਇਕ ਘਰ ਵਿਚ ਗਿਆ’’ ਪਰ ਉੱਥੇ ‘‘ਉਹ ਲੁਕਿਆ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕਿਆ’’ (ਮਰਕੁਸ 7:24)। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਕ ਪਾਠ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੀ ਖਬਰ ‘‘ਸੂਰ ਅਤੇ ਸੈਦਾ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ’’ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਤਕ ਫੈਲ ਗਈ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 3:8)। ਇਸ ਲਈ ਬਹੁਤਾ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਮਦਦ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਉਸ ਨੂੰ ਰੁਕਾਵਟ ਆਈ ਸੀ: ‘‘ਉਵੇਂ ਇਕ ਤੀਵੀਂ ਜਿਹ ਦੀ ਛੋਟੀ ਧੀ ਨੂੰ ਭਰਿਸ਼ਟ ਆਤਮਾ ਚੰਬੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਹ ਦੀ ਖਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਆਈ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਪਈ। ਉਹ ਤੀਵੀਂ ਯੂਨਾਨਣ¹² ਅਤੇ ਜਨਮ ਦੀ ਸੂਰਫੈਨੀਕਣ ਸੀ’’ (ਮਰਕੁਸ 7:25, 26)। ‘‘ਸੂਰਫੈਨੀਕਣ’’ ਸ਼ਬਦ ਫ਼ੀਨੀਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਰੀਆ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਅੱਡ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਉਸ ਔਰਤ ਨੇ ਪੁਕਾਰ ਦੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ, ਦਾਉਦ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਦਯਾ ਕਰ’’ (ਮੱਤੀ 15:22)। ‘‘ਦਾਉਦ ਦੇ ਪੁੱਤਰ’’ ਮਸੀਹਾ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਇਸਰਾਏਲੀ ਸ਼ਬਦ ਸੀ। ਯਹੂਦੀ ਉਮੀਦ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਫੈਲ ਗਈ ਸੀ।¹³ ਉਸ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ‘‘ਮੇਰੀ ਧੀ ਦਾ ਬਦਰੂਹ ਦੇ ਮਾਰੇ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ’’ (ਮੱਤੀ 15:22)। ਮਰਕੁਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਉਹ ਉਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਧੀ ਵਿੱਚੋਂ ਭੂਤ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿਓ’’ (ਮਰਕੁਸ 7:26; NASB)। ਮੱਤੀ ਮੁਤਾਬਕ, ਉਹ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰ ਰਹੀ ਸੀ (ਮੱਤੀ 15:23)। ਇਹ ਢੀਠ, ਰੌਲਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮਾਂ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਮਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਜਤਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਇਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਰ

ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਉਸ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸਭ ਤੋਂ ਨਾਟਕੀ ਰੂਪ ਅਤੇ ਉਲਝਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉੱਪਰੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ, ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾਉਣ ਦੀ

ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ¹⁴ (ਮੱਤੀ 15:23)। ਅਖੀਰ ਵਿਚ, ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, ‘ਮੈਂ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਗੁਆਚੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਭੇਡਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਘੱਲਿਆ ਗਿਆ’ (ਮੱਤੀ 15:24)।

ਇਸ ਨਿਰਾਸ਼ ਮਾਂ ਨੂੰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਉਹ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਦੀ ਰਹੀ, ‘ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਕਰੋ’ (ਮੱਤੀ 15:25)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਖਾਣ ਦਿਹ¹⁵ ਕਿਉਂ ਜੋ ਬਾਲਕਾਂ ਦੀ ਰੋਟੀ ਲੈ ਕੇ ਕਤੂਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਉਣੀ ਅੱਡੀ ਨਹੀਂ ਹੈ’ (ਮਰਕੁਸ 7:27)। ਯਿਸੂ ਦੇ ਵਾਕ ਵਿਚ ‘ਬਾਲਕ’ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਗੈਰਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਤੇ ਆਖਣਾ ਸੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਕੁੱਤਾ ਆਖੇ ਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗੇਗਾ? ਜੇ ਮੈਂ ਉਹ ਔਰਤ ਦੀ ਥਾਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉੱਥੋਂ ਚਲੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਨੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘ਠੀਕ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ, ਕਤੂਰੇ ਵੀ ਤਾਂ ਮੇਜ਼ ਦੇ ਹੇਠ ਬਾਲਕਾਂ ਦੇ ਚੂਰੇ ਭੂਰੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ’ ‘ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਦੇ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗਦੇ ਹਨ’ (ਮਰਕੁਸ 7:27; ਮੱਤੀ 15:27)।

ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਉਤਾਰਨ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਆਈ ਮੁਸਕੁਰਾਹਟ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ‘ਹੇ ਬੀਬੀ ਤੇਰੀ ਨਿਹਚਾ ਵੱਡੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕਾਰਣ ਚਲੀ ਜਾਹ। ਭੂਤ ਤੇਰੀ ਧੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਹੈ’ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 15:28; ਮਰਕੁਸ 7:29)। ਮੱਤੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ‘ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਉਸੇ ਘੜੀ ਚੰਗੀ ਹੋ ਗਈ’ (ਮੱਤੀ 15:28)। ਮਰਕੁਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਵਾਪਸ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ‘ਵੇਖਿਆ ਜੋ ਕੁੜੀ ਮੰਜੇ ਤੇ ਉੱਤੇ ਲੰਮੀ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ [ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਦਮੇ ਤੋਂ ਘਬਰਾਈ ਹੋਈ] ਅਤੇ ਭੂਤ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਹੈ’ (ਮਰਕੁਸ 7:30)। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਲਗਦੀ ਹੈ!

ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਨਾਟਕੀ ਅਤੇ ਦਿਲਕਸ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਪਰ ਉਲਝਣ ਵਾਲੀ ਵੀ ਹੈ। ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਆਖਦੇ ਹਾਂ। ਕਈਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਹੂ ਬ ਹੂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਚਮੁਚ ਹੀ ‘ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਘਰਾਣੇ ਦੀਆਂ ਗੁਆਚੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਭੇਡਾਂ ਕੋਲ’ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਮੱਤੀ 10:6)। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ‘ਹੋਰ ਵੀ ਭੇਡਾਂ ... ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਸ ਵਾੜੇ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ [ਭਾਵ ਗੈਰਕੌਮਾਂ]’ ਵੀ ਆਉਣੀਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਯਹੂਦੀ ਅਤੇ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਚੰਗੇ ਅਯਾਲੀ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਵਿਚ ‘ਇੱਕੋ ਇੱਜੜ ਹੋਣ’ (ਯੂਹੰਨਾ 10:16)¹⁶ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ (ਇਹ ਟੀਕਾਕਾਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ) ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਤੋਂ ਨਾ ਹੱਟਣ ਦਾ ਪੱਕਾ ਤਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਮੱਤੀ 10:5)। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਕਸਦ ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਮਸੀਹ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਵਾਬ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਣ ਸੀ,¹⁷ ਪਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਇਹ ਪੂਰੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਦਦ ਲਈ ਇਕ ਗੈਰਕੌਮ ਦੀ ਫ਼ਰਿਆਦ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (ਮੱਤੀ 8:5-13)। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੂਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਗੈਰਕੌਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਿਆਈ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।¹⁸

ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਮਸੀਹ ਨੇ ਇਵੇਂ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ ਮੈਂ ਇਸ ਤੇ ਬਹੁਤਾ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਸਾਨੂੰ ਗੈਰਕੌਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਯਿਸੂ ਦੂਜੀ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਮ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 2:32; ਮੱਤੀ 8:10-12; 12:18, 21)।

ਹੋਰ ਲੋਕ ਇਸ ਸਚਿਆਈ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਮਸੀਹ ਨੇ ਉਸ ਔਰਤ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਯਿਸੂ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਉਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਮੁਤਾਬਕ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਸੀ।¹⁹ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹਾਜ਼ਰ-ਜਵਾਬ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਮਿਜ਼ਾਜ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਇਕ ਜ਼ਿੰਦਾਦਿਲ ਗੱਲਬਾਤ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸੁਖਾਵਾਂ ਮਾਰੋਲ ਸੀ। ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਅੱਖ ਦੱਬੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਪਰੇਸਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਮੁਸਕੁਰਾਹਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਬਾਕੀ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਸ ਔਰਤ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਆਖੀਰ ਵਿਚ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੇ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਇੱਛਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਉਸ ਮਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਲਗਦਾ ਹੈ: ‘‘ਹੇ ਬੀਬੀ ਤੇਰੀ ਨਿਹਚਾ ਵੱਡੀ ਹੈ’’ (ਮੱਤੀ 15:28)। ਬੀ. ਐੱਸ. ਡੀਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘‘ਉਸ ਦੇ ਐਨੇ ਹਲੀਮ, ਐਨੇ ਅਡੋਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਦੇ ਕਪਟ ਅਤੇ ਗੈਰਕੌਮਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ਦਾਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜ਼ਰੂਰ ਸਕੂਨ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।’’²⁰ ਮਸੀਹ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੂਰਫ਼ੈਨੀ ਔਰਤ ਅਤੇ ਰੋਮੀ ਸੂਬੇਦਾਰ ਸੀ (ਮੱਤੀ 8:10; ਲੂਕਾ 7:9), ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਗੈਰਕੌਮ ਸੀ।

ਹੋਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਯਿਸੂ ਦੇ ਕਠੋਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਔਰਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 2:25) ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ: ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜਿਸ ਦੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਲੋੜ ਹੋਣੀ ਸੀ, ਰਸੂਲਾਂ ਲਈ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਤਕਲੀਫ਼ਦੇਹ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਰ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ।²¹ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਦਿੱਕਤਾਂ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਗੀਆਂ (ਮੱਤੀ 10:17, 18, 21, 22, 24, 25)। ਫ਼ਤਹਿਮੰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਉਸ ਔਰਤ ਵਾਂਗੂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ: ਜਿਹੜੇ ਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜੋ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਣ ਜਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹੱਟ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇ (1 ਯੂਹੰਨਾ 5:4)। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਇਹ ਸਬਕ ਸਿੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਕਈ ਵਾਰ, ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਭਲੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਕੋਈ ਮਦਦ ਲਈ ਬੁਲਾਏ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਤੋਂ ਜੋ ਕੰਮ ਤੁਸੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਵੇ। ਇਵੇਂ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਰੁਕਾਵਟ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਫ਼ਾਇਦਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਖਰੀ ਨਤੀਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭੀੜ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ

(ਮੱਤੀ 15:29-31; ਮਰਕੁਸ 7:31-37)

ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚੇਲੇ ਸੂਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਨਿੱਕਲ ਕੇ, ਤੁਰੰਤ ਗਲੀਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਇਸਦੀ ਥਾਂ ਹੁਣ ਵੀ ਹੇਰੋਦੇਸ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਬਚਦਿਆਂ,²² ਉਹ ਸੈਦਾ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ, ਫਿਰ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਪਾਰ ਅਤੇ ਯਰਦਨ ਨਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿਚ, ਅਤੇ ਆਖੀਰ ਵਿਚ ਗਲੀਲ ਸਾਗਰ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਕੰਢੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ‘‘ਦਿਕਾਪੁਲਿਸ ਦੇਸ਼’’ (ਮਰਕੁਸ 8:4) ਵਿਚ ਇਕ ਉਜਾੜ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ (ਮਰਕੁਸ 7:31)²³

ਇਕ ਤਕਲੀਫ਼ਦੇਹ ਰੁਕਾਵਟ

ਆਪਣੇ ਟਿਕਾਣੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪਹਾੜ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਉੱਥੇ ਬਹਿ ਗਿਆ (ਮੱਤੀ 15:29), ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ।²⁴ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ: ‘‘ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਟੋਲੀਆਂ ਲੰਢਿਆਂ, ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ, ਗੂੰਗਿਆਂ, ਟੁੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਥੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਗ ਲੈ ਕੇ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਆਈਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਇਆ’’ (ਮੱਤੀ 15:30)।²⁵

ਇਹ ਉਹੀ ਇਲਾਕਾ ਸੀ, ਇੱਥੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਭੂਤ ਚੰਬੜੇ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਥੋਂ ਚਲੇ ਜਾਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 5:17)। ਮਸੀਹ ਨੇ ਚੰਗਿਆਈ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਉਸ ਤੇ ਦਇਆ ਕੀਤੀ ਹੈ (ਮਰਕੁਸ 5:19)। ਤੁਰੰਤ ਉਹ ਆਦਮੀ ‘‘ਦਿਕਾਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਜੋ ਯਿਸੂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕੇਡੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ’’ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਏ (ਮਰਕੁਸ 5:20)। ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵੇਖਣਾ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ (ਮਰਕੁਸ 8:9), ਜੋ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਮਦਦ ਲਈ ਆਏ ਸਨ (ਮਰਕੁਸ 8:3)। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਚਲੇ ਜਾਓ!’’ ਹੁਣ ਉਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ‘‘ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰੋ!’’²⁶

ਇਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਰ

ਜੇ ਮਸੀਹ ਲਗਾਤਾਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਵਿਖਾਇਆ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗੈਰਕੌਮਾਂ ਦੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ²⁷ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਖੁਦਾ ਵੱਲ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ: ‘‘... ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ। ਐਥੋਂ ਤੋੜੀ ਕਿ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਜੋ ਗੂੰਗੇ ਬੋਲਦੇ, ਟੁੰਡੇ ਚੰਗੇ²⁸ ਹੁੰਦੇ, ਲੰਗੜੇ ਤੁਰਦੇ ਅਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਵੇਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕੀਤੀ’’²⁹ (ਮੱਤੀ 15:30, 31)।

ਮਰਕੁਸ ਨੇ ‘‘ਇਕ ਬੋਲੇ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਥਥਲਾ ਵੀ ਸੀ’’ ਚੰਗਾ ਕਰਨ³⁰ ਦੀ (ਮਰਕੁਸ 7:32) ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਘਟਨਾ ਲਿਖੀ ਹੈ।

ਯਿਸੂ ਉਸ ਨੂੰ ਭੀੜ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਉਂਗਲੀਆਂ ਉਹ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਖੁੱਕ ਕੇ ਉਹਦੀ ਜੀਭ ਛੋਹੀ³¹ ਅਤੇ ਅਕਾਸ਼ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਹੌਕਾ ਭਰਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ‘‘ਇੱਫਤਾ’’³² ਭਾਵ ‘‘ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਹ’’ (ਮਰਕੁਸ 7:33, 34)।

ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਉਂਗਲਾਂ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀਆਂ? ਉਸਨੇ ਬੁੱਕਿਆ ਕਿਉਂ? ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਚੰਗਿਆਈ ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਇਤਫ਼ਾਕੀਆ ਹੀ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੁਰਗ ਵੱਲ ‘‘ਹੌਕਾ’’ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ,³³ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਜਿਸਮਾਨੀ ਅਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਲੜ ਰਹੇ ਆਦਮੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹ ਨੇ ਹੌਕਾ ਇਸ ਲਈ ਭਰਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ‘‘ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਗੂੰਗੇ ਬੋਲਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸੀ, ਜੋ ਕਦੇ ਬੋਲ ਅਤੇ ਸੁਣ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਸਨ।’’³⁴

ਯਿਸੂ ਦੇ ‘‘ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਹ!’’ ਕਹਿਣ ਤੇ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ‘‘ਕੰਨ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ’’ (ਮਰਕੁਸ 7:35)।

ਅਤੇ ਲੋਕ ‘‘ਡਾਢੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲੇ ਕਿ ਉਹ ਨੇ ਸੱਭੇ ਕੁਝ ਅੱਛਾ ਕੀਤਾ ਹੈ’’ (ਮਰਕੁਸ 7:37)।
 ਅਖੀਰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਚਲੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉੱਥੇ ਇਹੋ ਲੋਕ ਰਹਿ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਇੰਜੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਸਨ।³⁵ ਜੇ ਮੈਂ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨਾਲ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਮਨ ਵਿਖਾ ਰਹੇ ਹੋਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇੰਜੀਲ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।

ਇਕ ਮੁਸੀਬਤ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ (ਮੱਤੀ 15:32-38; ਮਰਕੁਸ 7:36; 8:1-9)

ਪਹਿਲਾਂ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਚੰਗਿਆਈ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਕੁਝ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸੋ (ਮਰਕੁਸ 5:19), ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ‘‘ਤਰੀਕ ਨਾਲ ਆਖਿਆ ਭਈ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਨਾ ਕਹਿਣਾ’’ (ਮਰਕੁਸ 7:36), ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਬਦਲ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।
 ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ, ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਅਣਸੁਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਜਸ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਫੈਲਿਆ (ਵੇਖੋ ਮਰਕੁਸ 7:36)। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਵਧਦੀ ਵਧਦੀ ‘‘ਵੱਡੀ ਭੀੜ’’ (ਮਰਕੁਸ 8:1) ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ ‘‘ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਜਨਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਬਿਨਾਂ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ’’ ਮਰਦ ਸਨ (ਮੱਤੀ 15:38)। ਅੱਠ ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਲੋਕ ਉੱਥੇ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਤਾਂ ‘‘ਦੂਰੋਂ ਆਏ’’ ਸਨ (ਮਰਕੁਸ 8:3)।

ਇਕ ਤਕਲੀਫ਼ਦੇਹ ਰੁਕਾਵਟ

ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ, ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਤੇ ਯਿਸੂ ਤਰਸਵਾਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਵਕਤ ਵੀ ਜਦ ਇਹ ਰੁਕਾਵਟ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਤਕ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ (ਮੱਤੀ 15:32; ਮਰਕੁਸ 8:2)। ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਚੰਗਿਆਈ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ।³⁶

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜੋ ਲੋਕ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਤੋਂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਮਗਰ ਆਏ ਸਨ,³⁷ ਇਸ ਭੀੜ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਦਾ ਸਮਾਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਦਲ ਗਿਆ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣੇ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ!

ਇਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਰ

ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਫੇਰ ਇਕ ਤਕਲੀਫ਼ਦੇਹ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਾਰ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਇਕ ਸਬਕ ਨੂੰ ਫੇਰ ਤੋਂ ਦੁਹਰਾਉਣ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸੀ (ਮੱਤੀ 15:32; ਮਰਕੁਸ 8:1-3)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਇਵੇਂ ਆਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ‘‘ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਵੇਂ ਨਿੱਕਲਿਆ ਜਾਵੇ’’ (ਮੱਤੀ 15:33; ਮਰਕੁਸ 8:4)!

ਕੁਝ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਔਖਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਐਨੀ ਛੇਤੀ ਕਿਵੇਂ ਭੁੱਲ ਗਏ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਅਤੇ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਇੱਕੋ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਰੂਪ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ:

ਇਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਣ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੱਤੀ ਅਤੇ ਮਰਕੁਸ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ

ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੱਤੀ ਨੇ ਇਕ ਚਸਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਰਸੂਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸੀ। ਮਰਕੁਸ ਦਾ ਵਿਰਤਾਂਤ ਇਕ ਚਸਮਦੀਦ ਗਵਾਹ (ਰਸੂਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ, ਪਤਰਸ ਦੀ³⁸) ਗਵਾਹੀ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ।

ਦੂਜਾ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੇ ਵਕਤ ਦੋਵੇਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ (ਮੱਤੀ 16:9, 10; ਮਰਕੁਸ 8:19, 20)।

ਤੀਜਾ, ਦੋਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਵੀ ਹਨ:

(1) ਥਾਂ ਫਰਕ ਸੀ। ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਖੁਆਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਗਲੀਲ ਦੀ ਝੀਲ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਕੰਢੇ ਕੋਲ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਦੂਜਾ ਥਾਂ ਦੱਖਣੀ ਕੰਢੇ ਕੋਲ ਹੈ।

(2) ਭੀੜ ਫਰਕ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਭੀੜ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਯਹੂਦੀ ਸਨ; ਜਦ ਕਿ ਦੂਜੀ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗੈਰਕੌਮ ਸਨ।

(3) ਭੀੜ ਦਾ ਅਕਾਰ ਫਰਕ ਸੀ, ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਬਨਾਮ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ।

(4) ਸਮਾਂ ਫਰਕ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਭੀੜ ਉੱਥੇ ਇਕ ਦਿਨ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਦੂਜੀ ਭੀੜ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਰਹੀ ਸੀ।

(5) ਖਾਣੇ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਕਾਰਣ ਫਰਕ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਭੀੜ ਖਾਣਾ ਲਿਆਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਜਦਕਿ ਦੂਜੀ ਭੀੜ ਦਾ ਖਾਣਾ ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਸੀ।

(6) ਮੌਜੂਦ ਸਾਧਨ ਫਰਕ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਪੰਜ ਰੋਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮੱਛੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ; ਦੂਜੀ ਵਿਚ ਸੱਤ ਰੋਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮੱਛੀਆਂ ਸਨ।

(7) ਵੱਖਰਾ ਸਮਾਨ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਬਾਰਾਂ ਛੋਟੀਆਂ ਟੋਕਰੀਆਂ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ; ਦੂਜੀ ਵਿਚ ਸੱਤ ਵੱਡੀਆਂ³⁹ ਟੋਕਰੀਆਂ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਹੋਰ ਵੀ ਫਰਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਭੀੜ ਘਾਹ ਤੇ ਬੈਠੀ ਸੀ (ਮੱਤੀ 14:19; ਮਰਕੁਸ 6:39), ਜਦ ਕਿ ਦੂਜੀ ਭੀੜ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਬੈਠੀ ਸੀ (ਮੱਤੀ 15:35; ਮਰਕੁਸ 8:6)। ਪਹਿਲੀ ਭੀੜ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਰਾਜਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ; ਪਰ ਦੂਜੀ ਭੀੜ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਤੋਂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਇਹੀ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੱਖੋਂ ਵੱਖ ਹਨ। ਇਵੇਂ ਹੋਣ ਤੇ ਅਸੀਂ ਰਸੂਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਵੀਂ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਲਗਦਾ ਸੀ।⁴⁰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਤੇ ਹੀ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਮੰਨੋ ਜਾਂ ਨਾ, ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਇੱਕੋ ਸੱਚਾਈ ਦੱਸਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਯਿਸੂ ਕਿੰਨਾ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਸੀ! ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਕਿ ਮਸੀਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭੁੱਖ ਲਗਦੀ ਸੀ; ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਯਿਸੂ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ ਮਿਟਾਉਂਦਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਯੂਹੰਨਾ 4:6, 8, 31)। ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ, ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ (ਯੂਹੰਨਾ 6:26, 27) ਇਕ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿ ਉਹ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਝਿੜਕਾ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਉਨੀ ਅਜੀਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿੰਨੀ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਲਗਦੀ ਹੈ।

ਅੱਗੋਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ: ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਆਇਆ (ਮੱਤੀ 15:34-38; ਮਰਕੁਸ 8:5-9)। ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਹ ਕੰਮ

ਭੁੱਖ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬਕ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਅਗਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਇਸ ਤੇ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੇ।)

ਹੁਣ ਲਈ ਇਹ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਕਿ ਕਦੇ ਕਦੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪੂਰੇ ਮਕਸਦ ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਦ ਰੁਕਾਵਟ ਆ ਜਾਣ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਕਿ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਤੁਹਾਡੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵੇਖੋਗੇ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਉੱਤਮ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਸੀ!

ਸਾਰ

ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕੱਲਿਆਂ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਝੀਲ ਦੇ ਪੱਛਮ ਦੀ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਸਤੀ ਵਿਚ ਬੈਠ ਗਿਆ (ਮੱਤੀ 15:39; ਮਰਕੁਸ 8:9, 10)। ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਦੇ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਹੋਰ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਆਉਣਗੀਆਂ (ਮੱਤੀ 15:39; 16:1; ਮਰਕੁਸ 8:10, 11) ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਨੇ ਤਕਲੀਫ਼ਦੇਹ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਾਰ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਕਿਸੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉਹੀ ਹੈ, ‘ਜੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਵਕਤ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ।’⁴¹ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਕਰਨ ਲਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ‘ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।’ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਆਉਣ ਤੇ, ਅਤੇ ਉਹ ਆਉਣਗੀਆਂ ਖੁਦਾ ਅਤੇ ਦਇਆਵਾਨ ਹੋਣ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜਦ ਉਹ ਆ ਜਾਵੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਯਿਸੂ ਇਹ ਸਿੱਖਣ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਕਲੀਫ਼ਦੇਹ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਸਕੀਏ!

ਨੋਟਸ

ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੰਮੇ ਸਿਰਲੇਖ ਪਸੰਦ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ‘‘ਤਕਲੀਫ਼ਦੇਹ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਰ ਵਿਚ ਬਦਲਣਾ’’ ਨਾਂਅ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਛੋਟੇ ਸਿਰਲੇਖ ਪਸੰਦ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ‘‘ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ’’ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪਾਠ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਹਾਣੀ 1

ਇਸ ਪਾਠ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਤੇ ਰੀਤ ਤੋੜਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਣ ਤੇ ਸਰਮਨ ਹੈ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ ਇਕ ਬਦਲਵੀਂ ਰੂਪਰੇਖਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

- I. ਇਲਜ਼ਾਮ (ਮੱਤੀ 15:1, 2; ਮਰਕੁਸ 7:1-5)।
- II. ਜਵਾਬ (ਮੱਤੀ 15:3-9; ਮਰਕੁਸ 7:6-13)।
- III. ਤਾਰੀਫ਼ (ਮੱਤੀ 15:10-20; ਮਰਕੁਸ 7:14-23)।

ਇਸ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਪੁਅਰਿੰਟ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ‘‘ਜਿਸ ਦਿਨ ਯਿਸੂ ਨੇ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ⁴² ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ' ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ:

- I. ਫਰੀਸੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਰੀਤਾਂ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ (ਮੱਤੀ 15:3-6)।
- II. ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਕਿ ਬਾਹਰਲਾ ਰੂਪ ਗੌਣਾ ਹੈ, ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ (ਆਇਤ 7, 8)।
- III. ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਇਖਤਿਆਰ ਵਾਲੀ ਬੰਦਗੀ ਫੜੂਲ ਹੈ, ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ (ਆਇਤ 9)।
- IV. ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਕਿ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਮਨ ਦੀ ਸਫਾਈ ਖ਼ਾਸ ਹੈ, ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ (ਆਇਤ 10, 11, 15-20)।
- V. ਉਹ ਉਸਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਰੀਤਾਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ (ਆਇਤ 13)।
- VI. ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸੱਚਾਈ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ।⁴³ (ਆਇਤ 14)।

ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਰਿਚਰਡ ਰੋਜ਼ਰਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੂਹਾਨੀ ਪਾਠਾਂ ਨਾਲੋਂ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਹੈ:

- ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹੀ ਧਾਰਮਿਕ ਲੋਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਰੀਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਚੱਲਦੇ ਹਨ।
- ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲੋਂ ਜੋ ਪਾਪ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਤੋੜਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਬੰਦਗੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਦਿਲੋਂ ਨਹੀਂ।
- ਜੋ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਬਾਹਰੀ ਮਨੁੱਖ ਵੀ ਉਵੇਂ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਖੁਦਾ ਉਸ ਤੋਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅੰਦਰੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
- ਰੀਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛਾ ਛੁਡਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਜੋ ਅਤੀਤ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸਬਕ ਦੇ ਵਾਰ ਸਿੱਖਣਾ ਪਿਆ ਸੀ।⁴⁴

ਫਰੀਸੀਆਂ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਭਾਗ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ (1) ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਯਿਸੂ ਦੇ ‘ਬਲੀਦਾਨ’ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ‘ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਵੇਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਜਿਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?’ ਪਾਠ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਲੋਕ ਹੁਣ ਵੀ ਬਹਾਨੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ‘ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।’ (2) ਯਸਾਯਾਹ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ‘ਫੜੂਲ ਬੰਦਗੀ’ ਤੇ ਸਰਮਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੰਦਗੀ ਕਬੂਲ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਆਇਤ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਜੋ ਬੰਦਗੀ ਦਿਲੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਅਰਥ ਜਾਂ ਬੇਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਬੰਦਗੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਤਰੀਕੇ

ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਰੀਤਾਂ ਦੇ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਮੰਡਲੀ ਲਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ (3) ਆਖਰ ਵਿਚ, ਮੱਤੀ 15: 18-20 ਅਤੇ ਮਰਕੁਸ 7: 20-23 ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ‘‘ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੀ ਭਰਿਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ?’’ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਪਾਂ ਤੇ ਕਈ ਕਮੈਂਟਰੀਆਂ ਵਿਚ ਸਮੱਗਰੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਹਾਣੀ 2

ਸੂਰੁਫੈਨੀਕਣ ਔਰਤ ਤੇ ਵੇਰਵੇ ਤੋਂ ਇਹ ਚੰਗਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਪਸੰਦ ਜੇ ਮੈਂ ‘‘ਰੀਤਾਂ’’ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਸਮਝੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਬੰਦਗੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਸਰਮਨ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸੇ ਘਟਨਾ ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਘਟਨਾ ਤੇ ਸਰਮਨ ਦੇ ਪਹਿਲ ਭਾਗ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਨਾਟਕੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਇਹ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਵੇਂ ਆਖਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਔਰਤ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਰੀਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਕਤਾ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕਹਾਣੀ 3

ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਦਾ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਦੇ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਦੇ ਥੱਲੇ ਦਬ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਦੇ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਤੇ ਕਈ ਸਰਮਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੇ ਸਰਮਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਸੀਂ ‘‘ਵੱਖ ਹੋਣਾ’’ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਤੇ ਸਰਮਨ ਕਰੋ। ਦੋਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਮੁੱਖ ਪੁਆਇੰਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਨਾ

ਮਰਕੁਸ 7: 37 ਤੋਂ ਇਸ ਵਾਕ ਤੇ ਕਈ ਸਰਮਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ: ‘‘ਉਹ ਨੇ ਸੱਭੋਂ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।’’ ਪਿਛੋਕੜ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ, ਇਸ ਵਾਕ ਵਿਚ ਆਮ ਸਚਿਆਈ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਹਮੇਸ਼ਾ ‘‘ਸੱਭੋਂ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਕਰਦਾ’’ ਹੈ। ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਾਸ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ; ਉਸ ਨੇ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ; ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਕੇ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ; ਉਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕਾਰਣ ਮਰਨ ਲਈ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ; ਉਸ ਨੇ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਕੇ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ; ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਕੇ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ; ਆਦਿ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮੱਤੀ ਅਤੇ ਮਰਕੁਸ ਇਸ ਕਾਲ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ। ²ਯੂਹੰਨਾ 7: 1 ਦਾ ਸਬੰਧ ਯੂਹੰਨਾ 6: 4 ਤੋਂ ਓਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਜਿੰਨਾਂ ਅਗਲੇ ਭਾਗ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ ਉਸ ਭਾਗ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੰਬੂਆਂ (ਡੇਰਿਆਂ) ਦੇ ਪਰਬ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ³ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ

ਅਸੀਂ ਆਖਾਂਗੇ ਕਿ ਉਹ ਪਰਬ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ‘ਗੁੰਮਨਾਮ ਰਿਹਾ।’⁴ ਤੁਸੀਂ ਮਸੀਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਮਸੀਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, 1 ਵਿਚ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ।⁵ ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੇ ਪੂਰੀ ਚਰਚਾ ਲਈ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਅਗਲੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਵੇਖੋ।⁶ ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਯਕੀਨਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਕਤ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਗਿਆ।⁷ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਚਿਤਾਵਨੀਆਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ—ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਗਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਵੇਖਾਂਗੇ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 15: 39–16: 12; ਮਰਕੁਸ 8: 10–21)।⁸ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ‘ਜਦ ਫ਼ੀਰੀਸੀਆਂ ਨੇ ਠੋਕਰ ਖਾਧੀ’ ਪਾਠ ਵੇਖੋ।⁹ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਸ ਇਕਾਂਤ ਰੂਪ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਈ ਸੀ (ਲੂਕਾ 6: 39), ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਸੀ (ਮੱਤੀ 23: 16, 24)।¹⁰ ਕੁਝ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਇੰਜੀਲੀ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਫ਼ੀਨੀਕੇ ਵਿਚ ਗਿਆ, ਪਰ ਮਰਕੁਸ 7: 24 ਅਤੇ ਮੱਤੀ 15: 24 ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਵੇਂ ਨਹੀਂ ਸੀ।

¹¹ਯਹੂਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਅਤੇ ਫ਼ੀਨੀਕੇ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਦੋਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਸੀ।¹² ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ‘ਯੂਨਾਨੀ’ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਗੈਰਕੌਮਾਂ ਲਈ ‘ਯੂਨਾਨੀ’ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।¹³ ਇਸ ਵਾਕ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਯੂਹੰਨਾ 4: 25 ਵਿਚ ਸਾਮਰੀ ਔਰਤ ਦੇ ‘ਮਸੀਹ’ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਕਰੋ।¹⁴ ਪਰੋਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਲਈ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ‘ਹਰ ਹੱਲ’ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 14: 15)। ਮੱਤੀ 15: 24 ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਉਹ ਇਸ ਸਲਾਹ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਯਿਸੂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹੀ ਦੇਵੇ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਚਲੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲਿਆਂ ਛੱਡ ਦੇਵੇ।¹⁵ ‘ਪਹਿਲੇ’ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਗੈਰਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਣਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਮਿਲਿਆ ਵੀ।¹⁶ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ ਜਦ ਮਸੀਹ ਨੇ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇੰਜੀਲ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਗ੍ਰੇਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ (ਮੱਤੀ 28: 18–20; ਮਰਕੁਸ 16: 15, 16)।¹⁷ ਫ਼ੀਨੀਕੇ ਵਿਚ ਮਦਦ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਯਿਸੂ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਦੀ ਉਸਦੀ ਆਸ ਹੁੰਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ।¹⁸ ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਪਾਠ ਦੇ ਅਗਲੇ ਭਾਗ ‘ਭੀੜ ਵੱਲੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ’ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।¹⁹ ਯੂਹੰਨਾ 3 ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਯੂਹੰਨਾ 4 ਵਿਚ ਸਾਮਰੀ ਔਰਤ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਰੋ।²⁰ ਬੀ. ਐੱਸ. ਡੀਨ, ‘ਬਾਈਬਲ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇਕ ਰੂਪਰੇਖਾ’ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਵੇਖੋ।

²¹ ਤਗੜੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਕਿਸੇ ਗੈਰਕੌਮ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਗੈਰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ।²² ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਯਿਸੂ ਗਲੀਲ ਤੋਂ ਦਿਕਾਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਣ ਕਿ ਉਹ ‘ਗਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ’ ਇੰਜੀਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦਾ ‘ਗਲੀਲ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਜਾਣਾ’ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ‘ਗਲੀਲ ਤੋਂ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਜਾਣਾ’ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ‘ਗਿਆ’ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਗਿਆ ਐਨਾ ਚਾਨਣਾ ਹੀ ਬਹੁਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਸੀਹ ਹੋਰੋਦੇਸ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ।²³ ਦਿਕਾਪੁਲਿਸ ਦੇ ਹਲਾਤ ਜਾਣਨ ਲਈ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ‘ਯਿਸੂ ਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੌਰਾਨ ਫ਼ਲਿਸਤੀਨ’ ਵਾਲਾ ਨਕਸ਼ਾ ਵੇਖੋ।²⁴ ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬੈਠਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਮੱਤੀ 5: 1, 2)।²⁵ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੱਲੇ ਸੁੱਟਦੇ’ ਹਨ (KJV ਅਤੇ ASR ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ)। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਬੀਮਾਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਫ਼ਿਕਰ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।²⁶ ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਪਸੰਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ: ਪਹਿਲਾ, ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਸਨ, ‘ਸਾਡੇ ਕੰਢਿਆਂ ਤੋਂ ਚਲੇ

ਜਾਓ!’ ਹੁਣ ਲੋਕ ਮਿੰਨਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ‘‘ਸਾਡੇ ਬੀਮਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਿਆਂ ਕਰ ਦਿਓ!’’ ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ‘‘ਸਾਡੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਓ’’ ਬਨਾਮ ‘‘ਸਾਡੇ ਬੀਮਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੋ।’’²⁷ ਝੀਲ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਕੰਢੇ (ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ) ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਭੀੜ ਤੋਂ ਇਸ ਭੀੜ ਵਿਚ ਫਰਕ ਲੋਕ ਸਨ। ਉਹ ਭੀੜ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਤੋਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮਗਰ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਸਨ। ਇਹ ਭੀੜ ਇਸੇ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਗੈਰਕੌਮ ਲੋਕ ਹੋਣਗੇ।²⁸ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਲੂਲ੍ਹੇ ਲੋਕ’’ ‘‘ਚੰਗੇ’’ ਹੋ ਗਏ (ਵੇਖੋ KJV)। ਦ ਲਿਵਿੰਗ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵਾਕ ਵਿਚ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: ‘‘ਬਾਰੋਂ ਅਤੇ ਲੱਤੋਂ ਬਗੈਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅੰਗ ਲੱਗ ਗਏ।’’ ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਅਖੌਤੀ ‘‘ਚੰਗਿਆਈ ਸਭਾ’’ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅੰਗ ਲਗ ਜਾਣ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ? ²⁹ ‘‘ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਪਰਮੇਸੁਰ’’ ਵਾਕ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਗੈਰਕੌਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਇਆ।³⁰ ਜ਼ਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦਾ ਨਾ ਬੋਲ ਪਾਉਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਣ ਨਾ ਸਕਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਰਕੁਸ 7:35 ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਉਹਦੀ ਜੀਭ ਅਟਕ ਜਾਂਦੀ’’ ਸੀ।

³¹NASB ਵਿਚ ‘‘ਬੁੱਕ ਲਾ ਕੇ’’ ਨੂੰ ਇਟੈਲਿਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਨੁਵਾਦਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ। ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ‘‘ਬੁੱਕ ਕੇ, ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਜੀਭ ਛੂਹੀ’’ ਹੈ। ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹ ਨੇ ਕਿੱਥੇ ਥੁੱਕਿਆ, ਨਾ ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ (ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਕੀਤਾ) ਉਸ ਨੇ ਬੁੱਕ ਲਾ ਕੇ ਕੁਝ ਕੀਤਾ।³² ਇਹ ਅਰਾਮੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਬਦ ਹੈ।³³ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਉੱਥੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ‘‘ਉਸ ਨੇ ਚੰਗਿਆਈ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੇ ਆਟੋ ਪਾਇਲੈਟ ਤੇ ਸੈਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ।’’³⁴ ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਵੇ ਐਂਡ ਫਿਲਿੱਪ ਵਾਈ. ਪੈਂਡਲਟਨ, *ਦ ਫੋਰਫੋਲਡ ਗੋਸਪਲ ਆਰ ਏ ਹਾਰਮਨੀ ਆਫ ਦ ਗੋਸਪਲਜ਼* (ਸਿਨਸਿਨਾਟੀ: ਸਟੈਂਡਰਡ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1914), ਮੈਕਗਰਵੇ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਫ਼ੈਡਰਿਕ ਡਬਲਯੂ. ਫਰਾਰ, *ਦ ਲਾਈਫ ਆਫ ਕ੍ਰਾਈਸਟ* (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਕੋਲਡ ਐਂਡ ਕੰ., 1885), 229-30 ਵੱਲ ਸੀ।³⁵ ਯਹੂਸਲਮ ਤੋਂ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਖਿੰਡ ਪੁੰਡ ਜਾਣ ਤੇ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8:1-4), ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਫਲਿਸਤੀਨ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਫੈਲ ਗਏ ਸਨ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8:2, 5; 11:19)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੱਥੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਯੂਹੰਨਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ, ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਰਸੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।³⁶ ਇਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਉਸ ਨਾਲ ਕਰੋ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਵੇਲੇ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 6:34; ਮੱਤੀ 14:14)।³⁷ ਪੜ੍ਹੋ ਮੱਤੀ 14:13, 14; ਮਰਕੁਸ 6:32-34; ਲੂਕਾ 9:10, 11. ‘‘ਜਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਚਮੁਚ ਮਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ’’ ਪਾਠ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।³⁸ *ਮਸੀਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ*, 1 ਵਿਚ ‘‘ਮਰਕੁਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ, ਮਸੀਹ ਇਕ ਸੇਵਕ’’ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ।³⁹ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਖੁਆਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ‘‘ਟੋਕਰੀ’’ ਲਈ ਫਰਕ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਵਿਚ ‘‘ਟੋਕਰੀ’’ ਲਈ ‘‘ਵੱਡਾ ਟੋਕਰਾ’’ ਹੈ। ਇਹ ਟੋਕਰੇ ਕਈ ਵਾਰ ਐਨੇ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦਾ ਰਹਿ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।⁴⁰ ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਵੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਪਿਛਲੇ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਦੀ ਆਸ ਕਰਨ ਦੀ ਨਾਕਾਮੀ ਇਸਰਾਏਲ ਅਤੇ ਬਾਰਾਂ ਚੋਲਿਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਆਮ ਗੱਲ ਸੀ [ਵੇਖੋ ਗਿਣਤੀ 11:21-23; ਜ਼ਬੂਰ 78:19, 20]’’ ‘‘ਮੈਕਗਰਵੇ ਐਂਡ ਪੈਂਡਲਟਨ, 405)।

⁴¹ ਲਿਓਨਰਡ ਲੂਈਸ ਲੈਵਿੰਸਨ, *ਵੈਬਸਟਰਜ਼ ਅਨਅਫ਼੍ਰੇਡ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ* (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਕੋਲਿਅਰ ਬੁੱਕਸ, 1967), 138. ਵਿਚ ਰੋਬਰਟ ਲਾਰੈਂਸ ਬਾਲਜ਼ਰ।⁴² ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ‘‘ਜਦ ਫਰੀਸੀਆਂ ਨੇ ਠੋਕਰ ਖਾਧੀ’’ ਪਾਠ ਵੇਖੋ।⁴³ ਐਲਗਰ ਫਿਚ, *ਪ੍ਰੀਚਿੰਗ ਕ੍ਰਾਈਸਟ* (ਜੋਪਲਿਨ, ਮਿਜ਼ੋਰੀ: ਕਾਲਜ ਪ੍ਰੈਸ, 1992), 79 ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ।⁴⁴ ਰਿਚਰਡ ਰੋਜਰਸ, *ਬਿਹੋਲਡ ਯੇਅਰ ਕਿੰਗ* (ਬੁਕ ਆਫ ਮੈਥਿਊ) (ਲੱਬੋਕ, ਟੈਕਸਸ: ਸਨਸੈਟ ਸਟੱਡੀ ਸੀਰੀਜ਼, ਮਿਤੀ ਰਹਿਤ), 19.